

Nr 20.

Af herr **Persson** i Tällberg, om förhöjning af den till kvinnliga kontorsskrifvare vid statens järnvägar utgående ersättning för bostad och bränsle.

När kungl. järnvägsstyrelsen afgaf utlåtande öfver kommitténs förslag till lönestat för personalen vid statens järnvägar m. m., framhöll styrelsen, att de för kvinnliga kontorsskrifvare föreslagna minimi- och maximaflöningsarna voro för knappt tilltagna med hänsyn till dåvarande lefnadskostnader, som beräknades till 85 à 125 kr. per månad för helinackordering, och att det sålunda efter erläggande af pensionsavgifter samt krono- och kommunalutskylder ej blefve mycket kvar för tillgodoseende af lefnadsbehofven i öfrigt.

I anslutning härtill motionerade herr Kjellberg vid 1907 års riksdag om arfvodesförhöjning och om höjd ersättning för bostad och bränsle för äfven denna tjänstemannaklass, hvilken motion dock icke ledde till någon åtgärd.

Jag anser visserligen, att skäl icke saknas för att ånyo upptaga dessa af herr Kjellberg framförda förslag till höjning äfven af arvodet till bemälda tjänstehafvare, men med hänsyn till de konsekvenser ett genomförande däraf skulle medföra, vill jag begränsa detta mitt förslag till att omfatta endast höjning af den ersättning, som utgår för bostad och bränsle, hvilken ersättning vid 1907 års lönereglering sattes så låg, att den såväl i och för sig som i jämförelse med närmast likställda tjänstemän måste betecknas såsom både otillräcklig och orättvis.

Mot en förhöjning lär nog invändas, att det t. ex. inom telegrafstyrelsen finnes tjänstehafvare, som äro ännu ogynsammare ställda än de kvinnliga kontorsskrifvarna vid statens järnvägar. Häremot må dock erinras, dels att inom telegrafstyrelsen saknas fullt jämförliga tjänster och dels att kvinnliga tjänstehafvare inom järnvägsstyrelsen icke kunna tillfredsställa sina lefnadsbehof med vetskapen om att tjänstemän i andra verk nödgas taga sig fram med en alltför knapp aflönning.

Då jag begränsar mitt yrkande om förbättrade aflöningsförhållanden för kvinnliga kontorsskrifvare till att omfatta en höjning alienast

af ersättningen för bostad och bränsle, synes det mig, att icke ens de, som hysa den enligt min åsikt egendomliga uppfattningen, att arbete, som utföres af manlig tjänsteman, skall ersättas högre än lika beskafadt arbete, utfördt af kvinnlig sådan, skulle kunna hafva något att erinra mot mitt förslag, ty det lär väl ändå få fastslås, att bostad icke kan stå kvinnlig tjänsteman till buds för billigare pris än för manlig. Lika litet kan det ock vara möjligt för de förra att betinga sig billigare pris på bränsle än för de senare.

Om det sålunda är odisputabelt, att såväl bostad som bränsle ställa sig lika dyrt för kvinnlig som för manlig tjänsteman, borde ock därpå följa, att ersättningen därför skulle utgå med lika belopp för båda, men så är ingalunda förhållandet, och jag vågar icke heller gå så långt i mitt yrkande, fastän goda skäl tala därför.

Den invändningen kan visserligen göras, att om manlig tjänsteman är gift och har familj, måste han hafva flera rum, hvaraf följer högre hyresbelopp och mera bränsle.

Denna invändning kan nog äga ett visst berättigande rörande de gifta, men saknar allt fog beträffande de ogifta. Vidare får icke heller den omständigheten förbises, att många af de kvinnliga tjänstehafvarna hafva gamla föräldrar och oförsörjda syskon att härbergöra och underhålla.

Enligt gällande lönestat har manlig kontorsskrifvare följande arfvode: i första lönegraden 1,500 kr., i andra 1,800 kr., i tredje 2,100 kr., i fjärde 2,400 kr. och i femte 2,700 kr.

Ersättning för bostad och bränsle utgår i de tre första lönegraderna med respektive 600, 720 och 840 kr., eller med 40 % af arfvodet, för att i fjärde lönegraden fixeras till 850 kr., hvilket sistnämnda belopp är den högsta ersättning, som tillkommer manlig kontorsskrifvare.

Till kvinnliga kontorsskrifvare däremot utgår ersättningen för bostad och bränsle med blott 400 kr., oafsedt hvilken lönegrad de tillhöra. Arfvodet till dem utgör i första lönegraden 1,080 kr., i andra 1,200 kr., i tredje 1,500 kr. och i fjärde eller högsta lönegraden 1,800 kr. Härpå framgår, att arfvodet eller den egentliga aflöningen till manliga kontorsskrifvare är afsevärdt högre än hvad som utgår till kvinnlig sådan. Att också då bibehålla en så stor skillnad i ersättning för bostad och bränsle synes mig vara dubbel orättvisa.

Då ersättning för bostad och bränsle till manlig kontorsskrifvare utgår med 40 % af arfvodesbeloppet i de tre första lönegraderna, har jag tänkt, att sådan ersättning lämpligen borde utgå efter samma grunder äfven till kvinnliga kontorsskrifvare och skulle då följaktligen blifva i första, andra och tredje lönegraderna respektive 432, 480 och 600

kr., men beträffande fjärde eller högsta lönegraden torde maximum böra bestämmas till 650 kr.

Då antalet tjänstehafvare, som denna höjning skulle tillkomma, uppgår till endast omkring 180, blir utgiftssumman icke heller så afsevärd, att man för den skull kan anse sig förhindrad att tillmötesgå detta billiga och rättmätiga kraf.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag hemställa, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att ersättning för bostad och bränsle till kviunlig kontorsskrifvare vid statens järnvägar skall utgå med fyrtio procent af arvodet i de tre första lönegraderna och att ersättningen till tjänstehafvare i fjärde lönegraden skall utgå med 650 kronor.

Stockholm den 22 januari 1912.

D. Persson i Tällberg.

Nr 21.

Af herr **Palmstierna m. fl.** *angående ålderstillägg åt tygunderofficerare vid artilleriets tygstater.*

I Andra kammaren väcktes år 1909 af herr Robert Johansson i Jönköping motion om ålderstillägg åt tygunderofficerarna vid artilleriets tygstater. I motionen instämde herrar Sven Palme, K. G. Karlsson, E. Palmstierna, Per N:son Bosson, K. H. Gez. von Schéele, A. Johansson i Mossebo, Herman Andersson i Grimbo och undertecknad.

I motionen yrkades,

att Riksdagen ville besluta, att tygunderofficerarna vid artilleriets tygstater skola äga rätt till ett ålderstillägg å 500 kronor efter 5 års väl vitsordad tjänst, och för sådant ändamål höja förslagsanslaget till ålderstillägg å fjärde hufvudtiteln från 81,400 till 83,900 kronor.

Statsutskottet afstyrkte och Riksdagen afslog motionen. Till motiv för sitt afstyrkande har statsutskottet anfört följande:

»De å artilleriets tygstater uppförda tygunderofficerarna åtnjuta samma löneförmåner som styckjunkare, med hvilka de äfven i öfrigt äro likställda.»